

וזכני לגדל

הרב אשר יהיאל קסל

רב כפר הנוער זוהרים וראש ביהמ"ד 'משנת אבות'
 לשאלות והרצאות: kasel@kfar-zoharim.org.il

כבשה שחורה תמימה

לא נכון לתת לה להתחתן עם בחור במצב גרוע יותר?! אני שקיבלתי מגדולי ישראל כי אנחנו לא צריכים לשדך, אבל לא גם לא להפריד, עודדתי את ההורים לברך על המוגמר. "סך הכול מדובר בבחור ממשפחה טובה, אולי לא מאותה מנטליות ואולי כרגע מצבו פחות טוב, אבל מאחר והתמצו שני הצדדים לבנות את ביתם על אדני התורה - לפחות במינימום העיקרי - אל תלחמו בזה. עדיף כך מאשר אחרת" אמרתי והוספתי לטעון באוזני ההורים שאי אפשר לדעת מה ילד המח. לא רק אני הייתי היועץ בשידוך דנן, אלא גם אחד מגדולי ישראל שעודד, תמן וגם סידר חופה וקידושין והבית קם ונעמד על תילו".

חלפו כמה שנים מנישואיהם של נהוראי ואסתי והנה נפגשתי עמם שוב. יש להם ארבעה קטנטנים והם חושבים על החיים ברצינות, הם מבינים שכאן בארץ בקהילות הקיימות הסיכויים שלהם לגדל ילדים על אדני התורה נמוכים מאוד. מצבם הרוחני של בני הזוג היה מעולה לאין ערוך ממצבם ביום החתונה. נהוראי קובע עיתים לתורה ואסתי משתתפת בשיעורים, אבל הם מבינים כי עברם ושידוך הכלאיים יעמוד בעוכריהם ולכן הם מבקשים עצה מהם יכולים לעשות. עצתי הייתה חד משמעית: "לכו לגלות אמריקה או אירופה, הקהילות מעבר לים שונות. הם מכילות יותר, מקבלות יותר, שם תוכלו לגדל ילדים על אדני התורה והיראה" אמרתי.

הזוג עשה כעצתי, והקשר נהפך לרופף. מעבר לים הם מצאו קהילה מדהימה, עם רב מיוחד שקיבל אותם בזרועות פתוחות ועשה הכול למענם, עד שהיום הם מהמשפחות היקרות והחשובות ביותר בעירם. נהוראי הוא אבן יקרה בקהילתו, מתנדב ומדריך נעים. בפעם האחרונה שפגשתי בו לא הכרתי אותו ולא את רעייתו מרוב ששינו את סגנונם עד כדי שאינני מכיר קהילה בארץ שלא הייתה משתבחת בחברי קהילה שכאלו. גם הוריה של אסתי גילו את אוזניי - בפגישה אקראית - שהם לא חלמו לנחת שכזו מאסתי ובעלה.

הסיפור הזה כבר נשכח ממני, לולי הטלפון שקיבלתי השבוע. על הקו הייתה אסתי. "הטור של הרב חוצה את האוקיינוס האטלנטי" היא סיפרה, "קראתי את הטור שהרב פרסם לפני שבועיים ואני מבקשת שהרב ישלח להורים שלי את הטור הזה, ותוסיף את המילים הבאות: 'זה סיפור של אסתי'".

"היום אתם יכולים להבין מה עברתי, למה עליתי וירדתי וגלשתי ברכבת ההרים המטורפת" היא הוסיפה כשהדמעות נשמעו גם מעבר לקו. "גם אני נפגעתי" היא אמרה בלחש, כמעט באלם קול, אך בצרחה שרק הלב מסוגל להפיק.

לי כבר הכל היה ברור. כאבתי את הכאב של אסתי והבנתי כי מי שנפגעה מרב, לא יכולה לבוא לדבר עם רב אחר, גם אם הוא אחרת לגמרי, ולכן אני לא הייתי הכתובת.

אולי אם המודעות הייתה גבוהה יותר, היא הייתה מצליחה למצוא כתובת שתיתן לה עזרה. בינתיים, אם לסייע בשעת כאב לא יכולתי, לפחות אסייע להעלות את הנושא לסדר היום, למודעות. מי שנפגע, הוא לא האשם, הוא רק הקרבן ולאסתי שהייתה עד אז תמימה, לא היה מגיע להפוך לכבשה שחורה.

הם ישבו אצלי שפופים ורצוצים, אפשר לומר מפורקים לגמרי. הם זוג הורים מכובד, האבא אברך יקר והאמא מורה נכבדה, הבת שלהם הבכורה אסתי היא סיבת בואם אליי. היא לומדת בסמינר מצוין, מנהלת חיים כפולים. ביום היא תלמידת סמינר, בלילה היא מסתובבת במקומות אפלים. בבוקר היא לובשת תלבושת אחידה, ובלילה היא לבושה בצורה פרוצה.

ההורים כבר ניסו ועשו את כל אשר לאל ידם כדי להציל אותה מרדת שחת, הם כבו, הענישו, נעלו את הדלת והיא מצליחה לעשות את הכול. הם לא ישינים בלילה, אבל בלי תועלת. אין לה שום גבול, היא פורצת הכול וכעת ההורים כבר לא אחרי ייאוש. הם באו רק כדי לרשום וי בפרוטוקול, אין להם כבר תקווה.

כבר שמעתי סיפורים רבים, אך למול זוג ההורים הזה, נשברתי. מה אבא יכול לעשות למול בת סוררת שאין לה גבולות?! מה כבר אפשר לומר לו ומה עוד אפשר לעשות שהם לא עשו?! הם הלכו להתיעץ, למדו ללכת על קצה האצבעות לא להגיע להתפרצויות, לא לומר מילים שלא צריכים לומר, לא לפגוע ולא לגרום לנזק גדול יותר. הם משקיעים אהבה גדולה, מכילים ומחבקים ללא גבול ומידה והיא - הכוונה לאסתי - מחזירה רק אכזבה. לעיתים נדמה כי כבר הגיעה הישועה ואז מתברר להם כי הכול אחיזת עיניים, הם נתנו לה מאות אלפי שקלים כפרסי עידוד כדי שתעזוב את הטלפון 'החכם' ובכל פעם הוא מגיע מחדש. "אנחנו כבר מיואשים, באנו לכאן כי אנחנו רוצים עזרה. אנחנו רוצים להבין במה טעינו, למה מגיע לנו עונש כזה ואיך מתמודדים עם המצב הזה" סיכמו ההורים.

דיברתי עם ההורים על כך שזהו הניסיון שלהם, ואין לי מושג למה הם נבחרו לכך, אבל זהו לא עונש. זו מתנה וניסיון. אכן כואב הלב מאוד לראות בת במצב הזה, ואני יכול להבין את הכאב, אבל צריך אמונה חזקה כדי לעמוד בניסיון. במהלך השיחה נגעתי בנקודה הרגישה ביותר, בפחד הנורא מה יעשה הדבר לילדים הקטנים שבבית, איך להתמודד עם השאלות, איך למצוא נחמה ועידוד בעולם הגדול, איך להתמודד עם המבטים אם וכאשר היא תחליט לצאת לאור במצב גרוע. הרבה לא הועלת, אבל דברי נחמה וחזוק הם תמיד כמים קרים על נפש עייפה. ההורים יצאו מעודדים יותר עם כוחות להתמודד ואני המשכתי לפגישה הבאה.

מאחר ואסתי לא הסכימה להיפגש עמי, המשכתי אני בדרכי וזיכרון הפגישה עם ההורים נשכח ממני. ארבע שנים חלפו ודרכי ודרכה של אסתי הצטלבו. זה הגיעה בעקבות קשר שידוכין שלה עם בחור שהיה בקשר אייתי והם ביקשו להיפגש לייעוץ. בפגישה עם אסתי הוכיח בתדהמה, ראיתי לפניי נערה איכותית עם רצון טוב ונראה היה לי כי אין קשר בין הסיפורים של ההורים שלה לבניה, כאילו דבר והיפוכו, אבל גם השידוך המדובר היה ראיה לכך שהסיפורים של ההורים שלה לא המצאו, שכן לא היה מדובר בבחור ישיבה סטנדרטי, אלא רחוק מכך כרחוק מרחק ממערב. אבל מאידך, היא - אסתי - הייתה ניגוד מוחלט למצבה, עד שאפשר לומר שהתבלבלתי.

לאחר הפגישה, הוריה של אסתי פנו אליי בשאלה ויותר מכך בתחינה: "מצבה של אסתי לא מזהיר, אבל היא לא במצב גרוע כל כך ואולי זה